

G.)

Trouwen en scheiden in fiscaal-juridisch perspectief

Mediatorsfederatie
KWALITEITSREGISTER *Nederland*

Bloemlezing varia fiscaal familierecht

Mediationcongres MfN

VMN

Mr. Frits van der Kamp

-24 november 2023-

Programma

- ▶ ***Het fiscaal partnerschap, zegen of nachtmerrie?***
- ▶ Fiscale aspecten van partneralimentatie: wanneer is het aftrekbaar en wanneer niet?
- ▶ Huwelijkse voorwaarden: toepassingen van de notariële breukdelengemeenschap.

Fiscaal partner & IB

- ▶ Belang fiscaal partnerschap
- ▶ Vrij toerekenen van (o.a.):
 - Eigen woning saldo (rente en forfait)
 - PGA persoonsgebonden aftrekposten, zoals
 - ▶ Partneralimentatie en de afkoopsom daarvan
 - Box 3
- ▶ Toepassing artikel 2.17, lid 7 Wet IB
 - Bij gedeeltelijk fiscaal partnerschap in een jaar kunnen partners achteraf bij de aangifte over dat jaar verzoeken om ook over het "niet partner deel" van dat jaar vrij toe te rekenen...
 - Voorbeelden van deze toepassing ..
- ▶ Eigen woning: 3.111, 1, 4, 8, 9
- ▶ AB....
- ▶ Toeslagen...

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Met ingang van 2011 gewijzigd partnerbegrip IB:
- ▶ Algemeen partnerbegrip gestroomlijnd
 - Gehuwd, geregistreerd of (notarieel + GBA)
- ▶ IB partner aanvulling (altijd GBA):
 - met gezamenlijk kind, pensioenregeling partner of gezamenlijke eigen woning – NB gezamenlijke eigendom!
 - rangorde! (1.2 Wet IB)
- ▶ NB: duurzaam gescheiden leven bestaat niet meer!! (als einde partnerschap, slechts in de fictieve uitbreiding van 3.111, lid 4, tweede zin)

Fiscale partnerschap IB

- ▶ Sinds 2012
- ▶ Partner is ook:
 - Samenwoners met minderjarig kind van één van beiden + GBA;
 - ..., tenzij er een huurcontract is?!
- ▶ Indien in 2011 partner, dan ook in 2012 (indien GBA)
- ▶ Indien 2012 partner, dan ook in 2013....
- ▶ Indien in 2013, dan... (enzovoort, totdat er een partner in "hogere rang" is!)

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Agnes en Karel zijn op 1 maart van het jaar 2021 gaan samenwonen in een gehuurd appartement. Zij staan vanaf die datum op één gezamenlijk adres ingeschreven. Op 1 oktober 2021 raakt Agnes zwanger en op 5 december trouwt het koppel en op 15 december kopen ze een ruimere woning.
- ▶ Vanaf welk moment zijn zij fiscaal partner?
- ▶ A. vanaf 1 maart 2021
- ▶ B. Vanaf 1 oktober 2021
- ▶ C. Vanaf 5 december 2021
- ▶ D. Vanaf 15 december 2021

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Agnes en Karel zijn op 1 maart van het jaar 2021 gaan samenwonen in een gehuurd appartement. Zij staan vanaf die datum op één gezamenlijk adres ingeschreven. Op 1 oktober 2021 raakt Agnes zwanger en op 5 december verhuizen ze naar een ruimere woning en op 15 december krijgt Agnes een betaalde baan met een pensioenregeling, inclusief nabestaanden pensioen voor samenlevers.
- ▶ Vanaf welk moment zijn zij fiscaal partner?
- ▶ A. vanaf 1 maart 2021
- ▶ B. Vanaf 1 oktober 2021
- ▶ C. Vanaf 5 december 2021
- ▶ D. Vanaf 15 december 2021

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Johan en Marian gaan scheiden. Sinds 1 juni 2019 is Marian duurzaam uit de gezamenlijk woning vertrokken. Op 20 november 2019 is een getekend convenant gereed. Op 25 november 2019 wordt een scheidingsverzoek ingediend door hen gezamenlijk. Op 5 december schrijft Marian zich in op een nieuw adres, dezelfde datum vindt uitschrijving plaats. Op 6 januari 2020 wordt de scheidingsbeschikking ingeschreven. Tot welk moment zijn zij fiscaal partner?
- ▶ A. 1 juni 2019
- ▶ B. 20 november 2019
- ▶ C. 25 november 2019
- ▶ D. 5 december 2019
- ▶ E. Tot 6 januari 2020

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Johan en Marian gaan scheiden. Sinds 1 juni 2019 is Marian duurzaam uit de gezamenlijk woning vertrokken. Op 20 november 2019 is een getekend convenant gereed. Op 25 november 2019 wordt een scheidings-verzoek ingediend door hen gezamenlijk. Op 5 januari 2020 schrijft Marian zich in op een nieuw adres, dezelfde datum vindt uitschrijving plaats. Op 6 januari 2020 wordt de scheidingsbeschikking ingeschreven.
- ▶ Tot welk moment zijn zij fiscaal partner?
- ▶ A. 1 juni 2019
- ▶ B. 20 november 2019
- ▶ C. 25 november 2019
- ▶ D. 5 december 2019
- ▶ E. Tot 6 januari 2020

Fiscaal partnerschap IB

- ▶ Anja en Nicoline gaan uit elkaar. De gezamenlijke eigen woning wordt toegescheiden aan Anja. De overbedelingsschuld blijft Anja rentedragend schuldig aan Nicoline.
- ▶ Is er sprake van een eigen woning schuld?
- ▶ Wat is daarvoor nodig?

Partnerregeling art. 2.17 IB

- ▶ Optie inkomenstoerekening voor gehele jaar (art.2.17):
 - alleen op gezamenlijk verzoek
 - Slechts ten aanzien van 1 partner
 - Na afloop van het “verdelingsjaar” bij de aangifte (gezamenlijk verzoek!!)
- ▶ NB: gezamenlijkheid vastleggen in convenant; fiscale regeling dan wel relevante verdelingsartikel (boetebepaling)
- ▶ NB “voljaarspartnerschap” bestaat niet

Fiscale partnerschap IB

- ▶ Meetrek GBA
 - “andere GBA perioden in jaar waarin ergens fiscaal partnerschap bestaat leiden ook tot partnerschap”
- ▶ Exit huwelijk bij scheiding of
 - Voorafgaand verzoek tot..+ GBA
- ▶ Rangorderegelingen

Programma

- ▶ Het fiscaal partnerschap, zegen of nachtmerrie?
- ▶ ***Fiscale aspecten van partneralimentatie: wanneer is het aftrekbaar en wanneer niet?***
- ▶ Huwelijkse voorwaarden: toepassingen van de notariële breukdelengemeenschap.

Alimentatie algemeen

Bespreking algemene aspecten

- Hoogte en duur
- Periodiek en afkoop
- Samenwoners, alimentatie en afkoop
- Schenking in alimentatie (of door afzien)?
- Brief Wiebes 2015!

Fiscale aspecten partneralimentatie

- Wanneer is fiscaal sprake van alimentatie:
 - duurzaam gescheiden leven;
 - periodieke uitkering;
 - rechtstreeks voortvloeiend uit het familierecht
 - niet van bloed- of aanverwanten
 - al hetgeen wordt ontvangen ter vervanging van een dergelijke uitkering!!..
- Besluit 14 december 2000 "doorbetaling"

Fiscale aspecten partneralimentatie

- *Wat is duurzaam gescheiden leven?*
- Hoge Raad: "Van duurzaam gescheiden leven is sprake indien een gescheiden huishouding wordt gevoerd en deze situatie door ten minste één van beiden als duurzaam wordt ervaren"
- Niet: in een bestaande situatie van een landurig gehuwd leven op ieder een eigen adres hoofdverblijf (twee adressen), hetgeen wordt gewijzigd door louter de gewijzigde wil (wens)..

Fiscale aspecten partneralimentatie

- ▶ Beperkingen 2020!
- ▶ Partneralimentatie aftrekbaar..
 - Hoge Raad 16/11/2018: ***zonder titel geen aftrek...*** (ECLI:NL:HR:2018:2134)
 - Relatie fiscaal partnerschap?
- ▶ Afkoop ineens
 - Door alimentatielijfrente (art 6.5 Wet IB)
 - (ook bij de bank: besluit 16 mei 2019)
 - Door bestaande lijfrente?.. : géén aftrek, geen heffing!
 - (3.134, lid 2 & 6.4, lid 2 IB!)

Fiscale aspecten partneralimentatie

- *Rechtstreeks voortvloeiend uit het familierecht*
- De alimentatie moet te herleiden zijn naar de juridische regels die hiervoor bestaan. Een langere alimentatie mag bijvoorbeeld wel, maar een alimentatie die doorgaat bij hertrouwen of overlijden vloeit niet rechtstreeks voort uit het familierecht.

Alimentatie samenhang

Fiscale aspecten

- Verrekening met overwaarde pand/vermogen
- Relatie alimentatie eigenwoningregeling
- Relatie alimentatie en pensioen (voorzienbaar!)
- (forfaitaire regeling twee jaarsperiode)
- ▶ NB Check convenant op:
 - "alimentatieverrekening"
 - "duurzaam gescheiden leven" (NB opnemen?)
 - afkoop en voorwaarden...

Alimentatie fiscaal

- ▶ Partneralimentatie & afkoop ineens
 - Gehuwden
 - Partners (fiscaal)
 - Samenlevers
- ▶ Tijdstip “betalen” afkoop PAL (ivm aftrek):
 - 1. Art 6.40 Wet IB (betaald/verrekend/ter beschikking gesteld/rentedragend!)
 - 2. Scheiding!! (civiel)
- ▶ Alternatief:
 - Afkoop door alimentatielijfrente (6.5 Wet IB)
 - Afkoop door bestaande lijfrente (6.4, lid 2 + 3.134, lid 2-6 Wet IB)

Alimentatie fiscaal

- ▶ Partneralimentatie & afkoop ineens
- ▶
- ▶ Ontvanger:
 - Toerekening aftrek (PGA) (ex)-partner ogv 2.17, lid 7, Wet IB
 - Middeling (3 tijdvakken, fiscaal definitief aanslag: herrekening)
 - (Extra) lijfrente aftrek (hoge tarief!, dus geen beperking > 37%!)
 - Lijfrentetermijnen (zie hierna)
 - Gezocht: partner met restant persoonsgebonden aftrek (2.17, lid 5, onder c juncto lid 7, Wet IB)

Programma

- ▶ Het fiscaal partnerschap, zegen of nachtmerrie?
- ▶ Fiscale aspecten van partneralimentatie: wanneer is het aftrekbaar en wanneer niet?
- ▶ ***Huwelijkse voorwaarden: toepassingen van de notariële breukdelengemeenschap***

Schenking

- ▶ Besluit 5 juli 2010, goedkeuring par 2:
 - Convenant of schriftelijk stuk: beroep op besluit levert "partnertarief" op;
 - Voordeel: 20% over schenking

Schenking

- ▶ BOR (wordt beperkter)
- ▶ Gemeenschap met ongelijke delen..
 - Jurisprudentie oud en nieuw!
- ▶ Vrij toerekenen..(aan "ex"): schenking?
- ▶ Latenties..?
- ▶ Vergoedingsrecht 1:95a BW
 - onderneming buiten de gemeenschap v.a. 2018

Fiscale actua jurisprudentie

- ▶ Natuurlijke verbintenis en schenking
 - Rechtbank 14 juni 2016: natuurlijke verbintenis
 - Helaas Hof: schikking met BD!...
- ▶ Scheve gemeenschap en schenking
 - Hoge Raad long time (1959/1971)
 - Gemeenschap van bankrekening! (Hof e.v.)
- ▶ Bespreking casus breukdelen: 90/10%
 - 33 jaar affectieve relatie; HV wijziging: 90/10%;
 - Ruim 7 weken later overlijdt man...: schenking?

Vragen &...

Dank voor uw aandacht!

...

mr. Frits van der Kamp CT (voorheen CFP)

fritsvanderkamp@gmail.com

06-204 244 13